

**פרשת נח < 82 < ל' בתשרי התשע"ב**

פרשת נח < 82 < ל' בתשרי התשע"ב

# גילוי דעת

קשתי, נתתי בעמך ונתתה לאות ברית, ביני ובין הארץ

# שומרי הקרקעות

ישבנו עם יהודה אליהו, מנכ"ל תנועת "רגבים", לשיחה על הטיפול בעתירות השמאל נגד היישובים ביו"ש, על הנהגה ועל אתגרי השעה

# מתִּי נִבְרָא הָעוֹלָם

הרב דב ליאור מיישב את הסתירה בין המדע לאמונה

**הרב אלינר מסביר איך להתמודד עם חברות ארוכה  
מזרחת השבט עם המלצה על טיול בעקבות פרשת השבוע  
ואסתר סילס אלוש כותבת על התקשורת שחוצה קוים אדומים בחסות הרייטינג**



אבי קנטרוביץ < מנכ"ל תנועה כהלכה

### הכן רכבך לחורף (כתבה ראשונה)

החל מתפילת מוסף של שמחת תורה אנו מוסיפים בתפילת שמונה עשרה את הברכה "משיב הרוח ומוריד הגשם", ומיום ד' בחשוון נסיף לתפילה "ותן טל ומטר לברכה". אנו נכנסים לתקופת החורף, וחילופי העונות מזכירים לנו את נחיצותם של הטיפול ברכב ושל הבדיקה התקופתית שלו.

מומלץ מאד לבדוק את הרכב ולהכינו לחורף כראוי. להלן מספר נושאים חשובים:

**התנעה** - למניעת בעיות התנעה יש לטפל במערכת ההצתה, לבדוד אותה מפני רטיבות ולבדוק את מצב המצבר. מומלץ, במיוחד ברכב בעל הילוכים אוטומטיים, להחזיק כבלי עזר להתנעה.

**אורות** - בחורף משתמשים באורות גם בשעות היום וחשיבותם רבה בגשם ובערפל יש לבדוק את כל מערכת האורות, מחווי הכיוון (איתות), אורות החנייה והאורות האחוריים, אורות הערפל ואורות הבלמים. יש לבדוק גם את תקינות ואת כיוון פנסי התאורה הקדמיים.

**צמיגים** - בחורף הכבישים רטובים וקיימת סכנת החלקה. יש לבדוק את שלמות הצמיגים ובמיוחד את שחיקתם. עומק תעלות הניקוז (החריצים) בכל צמיג צריך להגיע ל-2 מילימטר לפחות. ניתן לבדוק זאת באמצעות מטבע.

**מגבים** - בלעדי המגבים, הראות בימי החורף הגשומים בלתי אפשרית. מומלץ להחליף מגבים לאחר חודשי הקיץ החמים שבהם נשחקו והתייבשו המגבים. יש לוודא שמיכל מתז המים לשמשות מלא, ולנקות את נקבי ההתזה.

**בלמים** - חוסר איזון בבלימה ובלמים שחוקים מסוכנים תמיד, אך ההשפעה בכביש חלק עלולה להיות מסוכנת ביותר.

**החל מיום ד' בחשוון (1 בנובמבר) ועד ליום ח' בניסן (31 במרץ), חובה להדליק אורות מעבר בכביש בינעירוני גם בשעות היום.**

סדנאות סימולציה לנהיגה חכמה של תנועה כהלכה מסובסדות ע"י קרן אביה: 09-7745758, 054-4836343



על פי נתוני הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים:

**בשבוע שעבר נהרגו בכבישי ישראל 6 בני אדם. בואו נעשה לזה סוף!**

# לגלגות זרהירות

לע"נ אביה יהושע גולדברג ז"ל



גליון 82  
פרשת נח  
ל' בתשרי  
התשע"ב

**תמונת שער:**  
קשתי נתתי בענן  
והיתה לאות ברית  
ביני ובין הארץ  
ט"ו י"ג

התמונה בשער צולמה ע"י חגי הוברמן

**רוצים לראות תמונה שצילמתם על שער גילוי דעת?**  
שלחו לנו תמונה הקשורה לפרשת לך לך  
למייל: [gdaat@pisrael.com](mailto:gdaat@pisrael.com)  
וציינו: עבור תמונת שער.  
בכל שבוע התפרסם תמונת שער שישלחו הקוראים.  
אולי זו תהיה התמונה שלכם!



**הדלקת נרות** < ירושלים 4:18 תל אביב: 4:36 חיפה: 4:27  
**צאת השבת** < ירושלים 5:30 תל אביב: 5:32 חיפה: 5:30



**הוצאה לאור:** קרן אביה

**הפקה ופרסומות:** ג. פרסומי ישראל

**לפרסום, למודעות ולהנצחות:** נעמה וקנין

**עריכה:** טל איתן ■ [gdaat@pisrael.com](mailto:gdaat@pisrael.com) ■ 02-5350915

**עיצוב:** תמי כהן

תוכן המודעות על אחריות המפרסמים בלבד

© כל הזכויות שמורות לפרסומי ישראל ושות'

■ נא לא לקרוא בשעת התפילה ■ נא לשמור על קדושת הגיליון

■ כל הכנסות הגיליון קודש למלחמה בתאונות הדרכים

## אזכרה

במלאת ארבע שנים להסתלקותו של בננו,  
יקירנו האהוב, בחור ישיבת אלון מורה

**אביה יהושע ז"ל**

בן ישראל ורונית גולדברג

ביום רביעי, י"ב מר חשוון, בשעה 16:00 אחה"צ,  
נעלה לקברו בהר הזיתים - בחלקת הנביאים.

תפילת מנחה

לאחר מכן, בשעה 17:00 נתכנס ביבית החושן שבהר הזיתים לתפילת ערבית, לסיום מסכת,  
לתצפית אל הר המוריה ולשיחה של הרב יצחק לוי, ממכללת הרצוג, בנושא ערגה למקדש.

לפרטים נוספים ניתן להתקשר לחביב: 050-7975040



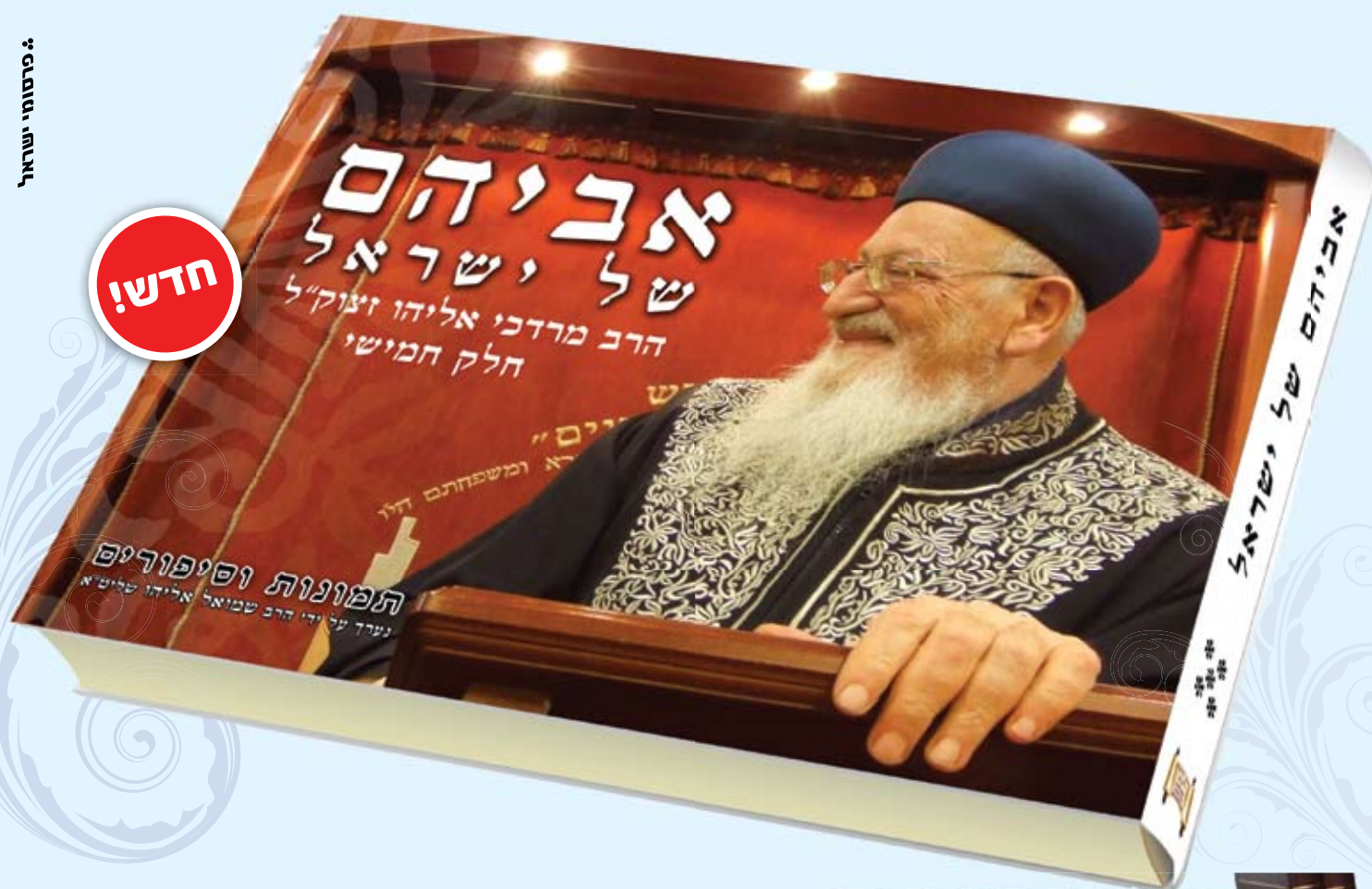
# אביהם של ישראל



אביהם של ישראל חלק חמישי "מיוחד ומרגש"

החלק האחרון בסדרת הספרים שכבשה את ישראל

פרסומי ישראל



רוצים לקבל את הסיפורים במייל?  
שלחו בקשה ל-  
[haravbooks@gmail.com](mailto:haravbooks@gmail.com)



לפרטים והזמנות: 02-6521195 • [www.harav.co.il](http://www.harav.co.il)

חנוות ההוצאה לאור שטנר 3 קומה ג (ליד תיאטרון אספקלריא) גבעת שאול - ירושלים



נוסף על זאת, יש פרשנים כגון הנצי"ב והמלבי"ם המסבירים שהתנהלות העולם קודם המבול היתה שונה ממה שאנו מכירים היום. האדם חי קרוב לאלף שנה, ועצמותיו היו חזקות הרבה יותר מהברזל שלנו. האקלים לא התחלף בהתאם לתקופות השנה, אלא כל השנה היה אביב כמו מפסח ועד עצרת, ופעם בארבעים שנה ירד גשם. לכן, אי אפשר לבנות השערות על פי כלים מחקרניים הבנויים מחוקי העולם כפי שהוא מתנהל היום.

ספר בראשית מתחיל בתיאור של בריאת העולם ושל תהליכי הדורות הראשונים שהלכו בדרכים לא רצויות. בסוף פרשת נח מגיעה התורה לעיקר - ומאריכה בתיאור אברהם אבינו וזרעו. שלוש פרשות מוקדשות לאברהם אבינו, פרשה אחת מוקדשת ליצחק אבינו, ושש פרשות מוקדשות ליעקב אבינו. אצל יעקב אנו מוצאים כבר מימד ציבורי. ליעקב היה כבר מניין, לעומת אברהם ויצחק שהיו בודדים.

כל זאת כהקדמה לספר שמות, העוסק בעם ישראל, במתן תורה ובהשראת השכינה ■

על כך, ומוכיח מדברי חז"ל שבכל יום היתה בריאה חדשה.

### "המדע של היום חושב שיש חומרים שתהליך היווצרותם מעיד על כך שהעולם מוקדם יותר מששת אלפים שנה, זה משום שהעולם נברא כך מראש"

האדם נברא בקומתו, כלומר חייו לא התחילו מהתחלה כמו לידה רגילה של תינוק. כך גם בעולם שאליו הוא הגיע - העצים היו בקומתם המלאה, מחצבי האדמה כבר היו עשירים בחומרים וכיוצא בזה. אם האדם הראשון היה צריך לזכות פחם, הוא יכול היה לזכות ולא היה צריך לחכות אלף שנה עד שעצי היער ירקבו באדמה ויתרחשו תהליכים שונים. הכל היה קיים. ממילא, גם אם המדע של היום חושב שיש חומרים שתהליך היווצרותם מעיד על כך שהעולם מוקדם יותר מששת אלפים שנה, זה משום שהעולם נברא כך מראש.

אחד מיסודות האמונה הוא האמונה בבריאת העולם. זוהי האמונה שהקב"ה, שהוא קדמון לכל, ברא את העולם בשישה ימים.

לעתים עולה השאלה ביחס לגיל העולם, כאשר החוקרים מציגים נתונים המעידים על כך שהעולם קיים עשרות אלפי שנים או מיליוני שנים. ראשית יש לדעת שאין בכך כל סתירה לאמונה. עצם האמונה שהקב"ה ברא את העולם היא החשובה, היא התהליך אשר יהא, אם על ידי אבולוציה ואם בדרך אחרת.

לגופו של עניין, ישנה מחלוקת בין הראשונים כיצד היתה בריאת האדם. האם לפני בריאתו של האדם היה הוא מעין "גולם", או שהיה חי ככל בעלי החיים ואחר כך התעלה למדרגתו המיוחדת. מתרגום אונקלוס "ויהי האדם לרוח ממללא" משמע שמה שהתחדש בו זו מדרגת הדיבור המיוחדת לבני אדם.

גם לגבי תהליך הבריאה כולו יש מחלוקת בין הפרשנים. שיטת הרמב"ן היא שביום הראשון נברא, יש מאין, "חומר היולי" - ומתוכו נבנה הכל בשאר הימים ("תוהו ובוהו" - 'בוהו' פירושו שהכל בו). האברבנאל חולק

# גלוי דעות

## האם יש היום בני נח?

הרב מנחם בורשטיין - ראש מכון פוע"ה



ובעולם להיות צמאים לדעת את ה' בלבד ולהאמין באלוהותו יתברך שמו ויתעלה שהוא בורא הכל. זהו זהו וסימן ל'ומלאה הארץ דעה את ה'".

לכבוד הכנס, הכנו יחד עם הרב יואל שורץ שליט"א סידור מיוחד וכן טקס נישואין ומקבץ הלכות.

למי שלא זוכר, "בן נח" הוא כל אדם - מלבד ישראל - מעת מתן תורה ואילך, בנוגע למצוות ולאיסורים.

ישנו סימן המקל את הזכירה של שבע המצוות שבהן נתחייבו בני נח. ראשית, שלושת הדברים שעליהם נאמר "ייהרג ואל יעבור": גילוי עריות, שפיכות דמים, עבודה זרה; ולאחר מכן - א', ב', ג', ד':

א' - אבר מן החי

ב' - ברכת ה' (בלשון סגי-נהור)

ג' - גזל

ד' - דינים (הצורך להקים מערכת משפט) <<<

הקראתי את מכתבו של מו"ר הרב מרדכי אליהו זצ"ל שכתב בין היתר: "חכמים אתם שהתאספתם לפרסם מצוות אלה ולקבל אותן עליכם, ועל ידי כך תוסיפו לחנך וללמד את העולם כולו לקיים שבע המצוות



האלה לפרטיהן. כינוסכם הוא מחסדי ה' יתברך שמו ויתעלה, שנותן בתקופה האחרונה דעת בעם ישראל

בתחילת שנת תש"ן, פנתה אל הרבנים הראשיים לישראל קבוצה של גויים שהתארגנה לכנס מיוחד שנערך בקיץ בדאלאס שבטקסס, ובו התכנסו גופים רבים המשתייכים לבני נח.

הפונים בקשו מהרבנים הראשיים לשלוח נציג מיוחד לכנס. הרבנים הראשיים דאז, הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל והגאון הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא זצ"ל, זכרו שבעבר ליבנתי את הנושא ובקשו ממני לייצגם בכנס.

כדבר ראשון, ערכנו בירור מקיף על מנת לוודא שאין מדובר בעוד פעולה מיסיונרית מתוחכמת.

זכיתי להיות בכנס מיוחד זה ובו הראיתי למשתתפים את גדלותם של חז"ל, שעל אף הסבל הגדול שסבלו מהגויים - ישבו לכתוב את ההלכות של גוי המחליט להיות נאמן לבוראו ולשמור את מצוותיו. בטקס גם



משפחת ציפילביץ', כפר מימון

לאילפי המשפחות שקנו, ברו וזהבנו  
באתר הגב המהודרים  
תהי הברכה שורה בביתכם כפרי עץ הדר  
לשנים רבות, נעימות וטובות.

בעזרת ה' נשוב לזכותכם באתר הגב כמדי שנה  
גם בחג הסוכות הבא.

אתר הגב  
מפרסם ציפילביץ'

בהמשך הר"ג יעקב אריאל שליט"א

# תודה

מצוות אלה כוללות, כפי הגדרת הרש"ר הירש (איגרות צפון ה'), הכרה באחדות הבורא, צדק בתחומי ההתגלות הפנימית של נפש האדם והשתלטות על היצרים הבהמיים.

כמוכן שדברים אלה הם כלליים ויש בכל אחת מהמצוות הללו פרטים רבים. לדוגמא: מצוות כיבוד אב ואם, הנובעת מהכרת תודה להורים, היא נגזרת של גזל.

הרמב"ם פסק בהלכות מלכים פרק ח' הלכה י"א: "כל המקבל עליו שבע מצוות ונהר לעשותן, הרי זה מחסידי אומות העולם ויש לו חלק לעולם הבא. והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שציווה בהם הקב"ה בתורה, והודיענו על ידי משה רבנו שבני נח מקודם נצטוו בהן;

אבל אם עשה מפני הכרע הדעת, אינו מחסידי אומות העולם אלא מחכמיהם".

במשך הדורות נידונו בראשונים ובאחרונים פרטי ההלכות המעשיים כגון: כאשר בני נח מקימים בתי דין, לפי איזה משפט הם ידונו בו? האם לפי המשפט העברי או לפי המשפטים המקובלים בעולם? ועוד ועוד.

אחד המארגנים הראשיים של הכנס היה גוי מיוחד בשם וונדל ג'ונס, אשר הביא קבוצות של בני נח על מנת לחפש את כלי המקדש. בהשראת פעילותו הכינו הגויים סרט מיוחד על כך.

בשיחות עמו ניסיתי לשכנע אותו שלא יתגייר, כיוון שנוגד גוי ומסתבר שייעודו בחיים הוא לארגן את בני

נח. הוא קיבל את הצעתנו, אך בנו ובתו התגיירו. אכן, הוא פעל רבות בנושא וגם זכה להחזיר בתשובה יהודים רבים. לצערנו הוא נלקח מאתנו בשנה האחרונה.

נסיים בשאלה הידועה: כאשר הקב"ה שאל את אומות העולם האם הם רוצים את התורה אם לאו, הם שאלו מה כתוב בה. בין היתר אמר להם ה' שכתובים בה איסורי שפיכות דמים, גילוי עריות וכו' - והיו אומות שלא רצו בה בעקבות כך. אם כן, מה זה "עזר" להם? הרי איסורי שפיכות דמים וגילוי עריות הן חלק ממצוות בני נח.

נשמח לשמוע תשובותיכם (רמז: יש אומרים שאומות העולם פטורות מ"אביזריה") ■

# חורפים בפנימיה עם קופוני מתנה של פריד



כריות



מצעים



שמיכות

אין כפל קופונים. אין כפל מבצעים. קופון אחד לחשבונית.

קופון מתנה

40

לקניית 2 כריות פריד טבעי

מק"ט 991101 תוקף 11.11.11

קופון מתנה

70

לקניית סט מצעים יחיד

מק"ט 991102 תוקף 11.11.11

קופון מתנה

180

לקניית 2 שמיכות פריד טבעי

מק"ט 991103 תוקף 11.11.11

פתח תקוה - אלכסנדר ינאי 3, את. סגולה דיזיין סנטר - הלחי 2 בני ברק - מגדלי קני-ברק רחוב אהרונביץ 2 תל-אביב - קינה ג'ורג' 87 פינת שלמה המלך 2, תל-אביב - יהודה הלוי פינת אלנבי ראש"צ - אזה"ת מערב לישנסקי 17 פינת סחרוב רחובות - מתחם בילו סנטר רמת השרון - סוקולוב 90 רעננה - מרכז תיא, המסגר 6 נתניה - קניון הדרים חדרה - הנשיא 64, פינת הגיבורים ירושלים - מרכז כלל רח' יפו 97, ירושלים - קניון תלפיות, יד החרוצים 18 באר שבע - מרכז RED דרך חברון 66 קרית גת - מתחם ישפר סנטר חיפה - גרנד קניון, קרית - מתחם חוצות המפרץ (מול אולמי הנסיכה) נהריה - קניון נהריה, האירית 2 תפן - בנין נוף א. תעשייה מגדל תפן חצור הגלילית - אתעשייה כביש ראשי (בניין לוגל) רשת שומרת שבת חנות הבית: קריית ספר - טובי 052-7425590

פריד  
לשינה טובה

## טיול

### טיול בעקבות המבול

חג הסוכות שחלף ותחילת אמירת ברכת הגשמים, מצטרפים לגשמי היורה שכבר ירדו השנה ולפרשת השבוע העוסקת בגשמי המבול. כל אלה מזמינים אותנו לצאת אל צפון הגולן לטיול בעקבות המבול.

התורה מתארת את תחילתו של המבול במילים הבאות: "... נבקעו כל מעיינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו". ארבעים יום ירד הגשם ובסופו מתארת התורה: "ויסכרו מעיינות תהום וארובות השמים". את עינם של חז"ל צד ההבדל הזעיר שבין תחילת המבול לסופו והוא: חסרונה של המילה "רבה" מהציטוט השני. ומכאן נולדה הדרשה הבאה בסנהדרין: "אמר רבי יוחנן: דור המבול - ברבה קלקלו וברבה נידונו. ברבה קלקלו שנאמר: 'וירא ה' כי רבה רעת האדם', וברבה נידונו שנאמר: 'כל מעיינות תהום רבה'. אמר רבי יוחנן: שלושה נשתיירו מהם - בלועה דגדר וחמי טבריא ועיניא רבתי דבירם".

על פי דרשתו של רבי יוחנן, מעיינות תהום רבה הם מעיינות מיוחדים אשר הציפו את העולם, וכשנסגרו כל הנביעות - נשארו כמה מהם פתוחים. בדבריו מציין רבי יוחנן מהם אותם מעיינות, וקל לזהות כאן את הנביעות החמות של חמי טבריה ושל חמת גדר. הקללה הפכה לברכה.

בימינו ישנם קידושי עומק ולא קשה למצוא שכבות מי תהום חמים; כך למשל בחמי יואב שבדרום ובגייזר שליד שמיר בצפון. אולם בימי קדם היו מעיינות אלו חריגים בנופי ארצנו. רבי יוחנן מציין מקום שלישי - 'עיניא רבתי דבירם' - וכפי הנראה כוונתו היא לבריכה הטבעית המוכרת יותר בשם בריכת רם. הבריכה היא תופעת טבע ייחודית - מאגר מים שלא מתמלא על ידי נחל הנכנס אליו כמו שאר האגמים ומאגרי המים בארצנו.

נצא אם כן לצפון הגולן, ליישוב הצעיר נמרוד. הכביש המוביל ליישוב מתפצל מכביש 99 העולה לחרמון. לפני השער נעצור להשקיף על בריכת רם ומתוך היישוב נוכל גם להשקיף אל עמק החולה.

מכאן נמשיך אל שמורת הבניאס - נחל חרמון. שם נחנך לפני כשנה שביל מיוחד, השביל התלך מעל קטע בקניון הנחל. נהנה מזרם המים

השוצפים וגם כאן נשוב

אל המבול: "אמר רבי אליעזר... וייסכרו מעיינות תהום, אבל לא כל מעיינות - חוץ ממעייני טבריה (חמי טבריה) ואבלונים ומערת פמיים (נקודת הנביעה של נחל חרמון)" (בראשית רבה ל"ג, ד').

תופעות הטבע המיוחדות של חמי טבריה, של בריכת רם ושל מעיינות הבניאס נתפשו בעיני קדמונינו כקשר לשכבות עמוקות בהיסטוריה האנושית, ואולי גם כסוג של מזכרת עיון וכתמורה אזהרה.

ערן מאיר - רכז הדרכה, מדרשת הגולן

## השבוע לפני

ב-ל' בתשרי תשס"ב נרצח השר רחבעם (גנדי) זאבי.

זאבי נולד בירושלים בשנת תרפ"ו בירושלים שם גדל והתחנך. בהיותו בן 18 התגייס לשורות הפלמ"ח ומשם קיבל את כינויו "גנדי". גנדי שירת שנים רבות בצה"ל ולאחר מלחמת ששת הימים מונה לאלוף פיקוד המרכז. בשנת תשמ"ח, לקראת הבחירות לכנסת ה-12, הקים את מפלגת "מולדת" - מפלגת ימין ציונית ובימי כהונתו התנגד להסכם אוסלו, תמך ברעיון הטרנספר מרצון של הפלסטינאים והיה מאנשי ארץ ישראל השלמה. בשנת תשס"א הצטרף לממשלה בראשות אריאל שרון וכיהן כשר התיירות. ב-ל' בתשרי תשס"ב נרצח השר רחבעם זאבי על ידי שלושה פלסטינים.

## ספר

מעברי ישן ליהודי חדש - רנסנס היהדות בחברה הישראלית

יאיר שלג, המכון הישראלי לדמוקרטיה, 201 עמודים.

החברה היהודית במדינת ישראל עוברת תמורה בנוגע ליחסיה עם היהדות. בשני העשורים האחרונים, חלה קבלה הדרגתית של יסודות יהודיים אל תוככי הקונצנזוס של התרבות הישראלית. יאיר שלג, ציוני-דתי בוגר ישיבת הר עציון ודוקטורנט באוניברסיטת בר-אילן שעבד

בעבר ככתב ב"הארץ", מחלק את מהלך התחדשות העניין בענפי היהדות השונים לשני מסלולים - המסלול התרבותי והמסלול הרוחני.

אמנים המקדישים חלקים מיצירותיהם להלחנת פיוטים וטקסטים יהודיים שונים, כדוגמת אהוד בנאי ואביתר בנאי שגם חזרו בתשובה, ברי סחרוף, מאיר אריאל ועוד, הם סממן בולט של התחדשות העניין ביהדות בעשורים האחרונים בהקשר התרבותי. כך גם הקמת בתי-מדרש חילוניים ומעורבים, פרסום טורים על פרשת-השבוע בעיתונים המרכזיים ופריחת חגיגות בר-המצווה.

המסלול הרוחני הוא זה השם דגש נרחב יותר על חוויות רוחניות, כדוגמת לימוד הקבלה ההמוני וההתקרבות לכתבי החסידות. גם מהפכת התשובה היא חלק מההתעוררות הרוחנית המתוארת. הספר "מעברי ישן ליהודי חדש - רנסנס היהדות בחברה הישראלית" מנסה למפות את התהליכים הללו בזמן אמת. איננו יודעים עדיין מה יהיה בסופם, אך ישנה תחושה באוויר שלא מדובר רק בטרנד חולף.

צוריאל הורוביץ

## דיסק

שובה / רז הרטמן

לכאורה - עוד דיסק בהוצאה עצמית של אמן לא מוכר למעשה - להיט נוגע, פנימי ומרגש. "שובה" הינו דיסק של הרב והיוצר רז הרטמן, רב קהילת "ואני תפילה" בנחלאות (המלצה אישית - שווה ביקור בליל שבת), שהלחין ניגונים לקטעים מהמקורות. הניגונים רגישים ורוחניים להפליא, עם "נקיות" גדולה. נגינת הפסנתר של הרב הרטמן קולחת ומרוממת, והקול העמוק שלו מביאים איתם את רוחה של ירושלים, זו שלמעלה.

אלישבע וסרמן, "דברי שיר"





### שאלה

מדי פעם כאשר אני קורא עיתון וכדומה, אני רואה גם תמונות לא ממש צנועות. אשתי מאוד מקפידה עלי בכך. זה בא לידי ביטוי גם במפגשים עם חברים, שהיא טוענת שאני מסתכל יותר מדי על נשים אחרות. להגנתי אני טוען שמעולם לא נגעתי באשה אחרת, אבל זה לא פותר את המתח בבית.

### תשובה

אחת הברכות בחופה מתוך שבע הברכות היא: "שימח תשמח רעים האהובים, כשמחך יצריך בגן עדן מקדם". הקושיה על ברכה זו היא גדולה: וכי איזו שמחה היתה בגן עדן? והרי תוך כמה שעות אכל האדם מעץ הדעת, לאחר שנתפתה על-ידי אשתו, ומיד גורשו שניהם משם. בדחנים עונים שהשמחה היתה מפני שלא היתה עוד אשה בעולם, אלא אחת, ולא היתה לאדם כל אפשרות להביט בנשים אחרות...

אכן, אמת גדולה יש בדבר. בעל צריך לחשוב שאשתו היא יחידה בעולם, וכאילו אין כלל נשים אחרות. מחשבה כזאת משמשת תשתית אשר עליה ניתן לבנות בית בריא. אכן, בזמנים קדמוניים מותר היה לשאת שתי נשים ואף יותר, אך לא בכדי הטיל ר' גרשון מאור הגולה חרם על כך. מה עוד שכבר בספר שמואל ובדברי חכמים נקראות הנשים הללו "צרות". ללמדנו, שלבעל יש רק אשה אחת אשר עמה הוא בונה את ביתם המשותף.

כמובן, סימפטיה צריך לרחוש כלפי כל אדם. גם אדם נשוי ובעל משפחה מתייחס בכבוד, בנימוס וברוח טובה לאשה אחרת, וכך כמובן גם רווק או פנוי. אך חכמים, בתבונתם, אסרו לנהוג בקלות ראש בנושאים שבינו לבניה, מפני שהדבר עלול לגרום להידרדרות שאי אפשר לעצרה.

במקום להרגיש טרוניה על אשתך מדוע היא מגבילה אותך וכאילו "נכנסת לך לעצמות", אני חושב שהרגישות שלה באה כדי לאזן אותך. הרי אתה מודה שיש לך נטיה להביט בתמונות. הקב"ה שלח לך משמיימים אשה שיש לה רגישות יתירה לך, כדי לגרום לך לחשוב פעמיים על כל מבט. באמת, זהו מימוש של "עזר כנגדו" - האשה היא "עזר" לבעלה, בכך שהיא "כנגדו"; אלא שהבעל צריך לפרש הכל לטובה, להשכיל ולהבין שאכן זה עוזר לו. על כך אומרים חכמים: "זכה - נעשית לו עזר". כלומר, אם זכה הבעל והוא רואה את התועלת בכך שאשתו מגבילה אותו, אז הכל נהפך לטובה ולעזר.

ונקודה נוספת: כתבת שמעולם לא נגעתי באשה אחרת. אשריך! - מפני שבחברה שלנו כיום, הדבר פרוץ ביותר ויפה שאדם יכול להעיד על עצמו עדות כזאת. אך לגופו של דבר, אכן אין בכך פתרון לבעיה. ומדוע?

לכל אדם בריא יש חמישה חושים: ראייה, שמיעה, טעם, ריח ומישוש. הקרבה הגדולה ביותר בין אדם לחברו, כמו בין איש לאשתו, היא על-ידי חוש המישוש, הכולל קשר קרוב ביותר. החושים האחרים נראים לנו כ"רחוקים" יותר. אדם רואה

לנזק רב יותר לאדם ולחיי המשפחה שלו. לכן אומר הפסוק במשלי: "ברית כרחי לעיני, ומה אתבונן על בתולה". וכמובן, חכמים הוסיפו ואסרו זאת. אם כן, התחבר עם דרכה של אשתך ותיבנו יחד, ללא מתח, ובאהבה!

ושומע ממרחק, וכאילו זה קשר פחות חזק - אבל זו הטעיה, מפני שכאשר אדם רואה מראה לנגד עיניו, התמונה נשארת בזיכרו. לכן, אם בעל מתבונן באשה אחרת, התמונה שבזכרונו הופכת להיות מקור להשוואה כלפי אשתו. מצד זה, הראיה עלולה להביא

## בוא ללמוד אין לאכול נכון

### קורס שחיטת עופות

קורס חצי שנתי  
עיוני ומעשי  
ללימוד הלכות  
שחיטה

### קורס משיגי כשרות

קורס חצי שנתי  
בירושלים  
ובפתח תקווה

### סדנאות למבוגרים ולנוער

פעילויות חוייתיות  
לערבי קהילה, אולפנות  
וישיבות תיכוניות  
בנושאים מגוונים:  
אוכלים בחוץ - אוכלים כשר!  
כשרות מוצרי גלם,  
הפרשת חלה, חרקים במזון  
ועוד

**מחילים  
השבוע!**

**כושרות**  
ייעוץ והכוונה בכשרות

**לפרטים: 052-5802874**  
משרד 02-6569352  
www.kosharot.co.il



### מומחה מטעם בית הדין

הדרך המיושמת בבתי הדין היא מינוי מומחה מטעם בית הדין. אחד המקומות שבו מצאנו את האפשרות להסתמך על מומחים חיצוניים בהליך המשפטי הוא בעניין שמאות-נכסים לצורכי גביה: "כאשר יורידו המלווה לנכסי הלווה, יכנסו ג' שמאין לשום לו בהם כשיעור חובו".<sup>2</sup>

לאור העובדה ששמות, שיש בה מרכיב של שיקול דעת, מהווה חלק מההחלטה השיפוטית - על פי הדין יש לקחת שלושה שמאים.

בפועל, לאור העלויות הגבוהות של חוות דעת מומחים, הנוהג הוא להסתפק במומחה יחיד. כאיזון לעניין, לצדדים ניתנת האפשרות לחקור את המומחה, להציג לו שאלות וגם להביא על חשבונם חוות דעת מומחה נוספת, שבכוחה להשפיע על בית הדין לבחון את חוות דעת מומחה בית הדין.

לסיכום: עדות מומחה המורכבת מהיבטים של השערה ושל שיקול דעת, המוגשת על ידי אחד הצדדים, דינה כטענה בלבד. הדרך שבה נוקט בית הדין היא שכירת מומחה מטעם בית הדין המכריע בשאלות המקצועיות שבסכסוך, ולצדדים המידיינים אפשרות לחקור את המומחה. ■ **ערך: הרב סיני לוי**

<sup>1</sup> ח"מ, הלכות עדות סי' ל"ג סעיף א' <sup>2</sup> טור ח"מ סימן ק"ג

**פסקי דין מלאים ניתן לקרוא באתר רשת בתי הדין**

**ארץ חמדה - גזית: www.erezhemdah.org/beitdin**

הפעלת שיקול דעת, ואינו מהווה תיאור של עובדות מוצקות. כאשר אדם נדרש להפעיל את שיקול דעתו, הוא נדרש לאובייקטיביות מלאה. אדם אשר קיבל כסף מאחד הצדדים, אינו יכול להפעיל שיקול דעת טהור.

הבחנה זו בין הצגת עובדות מוצקות לבין הפעלת שיקול דעת, באה לידי ביטוי הלכתי בכך שבעוד שעדים פסולים רק כאשר יש להם נגיעה לתוצאה של עדותם, דינים פסולים גם כאשר יש להם קשר אישי משמעותי עם אחד הצדדים.

הסיבה להבחנה זו, כפי שנוסחה על ידי הסמ"ע (ספר מאירת עיניים):<sup>1</sup> "בעדות המעשה כאשר היה לפניו הוא מעיד, ולא חשדין ליה שישנה בכונה בשביל אהבתו או שנאתו. מה שאין כן דין שתולה בסברא והמחשבה משתנה מחמת אהבתו או שנאתו, אפילו בלא כוונת רשע".

עדות עד מומחה מתאפיינת בכך שנוסף על הצגת העובדות, העד המומחה מפעיל את שיקול דעתו המקצועי. עובדה זו באה לידי ביטוי בפערים העצומים בין חוות דעת של מומחים שונים ביחס לאותו מקרה בדיוק. אילו מדובר היה בעובדות, לא היה מקום לפער זה. על כן, מעמדה של חוות דעת מומחה, לכל הפחות בהיבטים שבהם יש שיקול דעת, היא כטענה של בעל דין בלבד - ואינה נתפסת בבית הדין כראיה.

האם מומחה מטעם אחד הצדדים, אשר מתחייב לומר את האמת בלבד, מתקבל כבעל עדות נאמנה? האם יש בעיה שהעד מקבל כסף מאחד הצדדים? האם חוקר פרטי נאמן בעדותו?

הפעם, לא נביא מקרה מבית הדין אלא נושא עקרוני המלווה את עבודת בית הדין - מעמדו של עד מומחה בשכר מטעם אחד הצדדים.

בגיליון הקודם הבאנו דיון בפוסקים, האם עדות של אדם המקבל כסף מאחד הצדדים פסולה. כמובן שהשאלה היא במצב שבו עצם התשלום ידוע לבית הדין ובעל הדין אינו משלם על מנת שהעד ישקר.

הרשב"א פסק שניתן לשלם לעד על מנת שיבוא ויראה דבר מסוים שעליו יוכל אחר כך להעיד בבית דין, אך אין לשלם לאדם עבור אמירת העדות. לכן, ישנם מצבים שבהם אדם יהיה נאמן לעדות למרות שקבל כסף מבעל הדין.

דברים להלן נחזק את הבעייתיות שיש ב"עדות מומחה", כגון דו"ח הנדסי או דו"ח רופא מומחה.

עדות מומחה כוללת בתוכה בדרך כלל שני היבטים:

ההיבט הראשון הוא ההיבט העובדתי. המומחה מתאר מציאות מסוימת שאותה הוא רואה לפניו. היבט זה כלול בסוגיה שנדונה בגיליון הקודם.

אולם, ההיבט השני של חוות דעת מומחה כולל בתוכו



## בזכות מצוות שמירת המקדש

ד"ר איל דודסון - ראש ההתמחות ללמודי ארץ ישראל במכללת אורות ישראל ומרצה במכללת הרצוג

והנה, מה זה קולטות אוזני? "יעמוד ר' הלל-משה-מעשיל!" הלל-משה!!! איש בירושלים לא מכיר את "הלל-משה", אבל מי בירושלים אינו מכיר את ר' מעשיל?

מיד אחרי התפילה, ניגש האיש אל ר' מעשיל ובקושי הצליח להוציא מפיו משפט שבור אחד. ר' מעשיל הביט בו בתימהון ובחוסר אמון. האיש לא היסס, ניגש אל ארון הקודש, פתח את דלתות ההיכל והניח ידו על ספר התורה. "אני נשבע שאני דובר אמת!"

ר' מעשיל חש שיש דברים בגו, והחל להתעמק בסימנים שמסר לו רבו. הוא הבין שכל דבריו מכונים למצוות שמירת המקדש, שבה עסק מאז עלותו לירושלים ושעליה כתב את ספרו "משכנות לאביר יעקב" בשנת ה'תרמ"א. וכן, בפתיחת ספרו מופיעה הסכמה מאת רב שנפטר שנים רבות לפני כתיבת הספר - זו ההסכמה של הצמח-צדק.

בית הכנסת של חב"ד נקרא "צמח-צדק", על שמו של האדמו"ר. ראשוני חסידי חב"ד נראו בארץ בשנת תקפ"ב ורובם פנו לחברון. כעבור שנים אחדות כבר עלו אחדים מהם לירושלים, וביניהם היה ר' יעקב סלונים, חתנו של ר' דובער האדמו"ר האמצעי לבית חב"ד. בית הכנסת עצמו נוסד בירושלים בשנת ה'תר"ח בסיוע הנדיב אליהו דוד ששון מבומביי, ושמו הרשמי היה בתחילה "כנסת אליהו", על שמו של התורם ■

התרמ"א, הגיע יהודי אלמוני אל ה'צמח-צדק' כדי לקבל "פתקה" וברכה כנהוג. לפתע נעץ בו הרבי מבט נוקב. "האם אתה לוי?" שאל. "כן", השיב היהודי. "אם כן", אמר לו הרבי, "יש דבר שאיני יכול למסור אלא רק בידך, בזכות מצווה גדולה שעשית. היזהר שלא לגלות אותו, אלא לאיש שאומר אליך. דע, יבוא יום ותגיע לירושלים, שם עליך לחפש יהודי בשם הלל-משה בן צבי ולמסור לו בשמי: אתה תחדש רזי תורה, וכשישמעו היהודים בקולך אז תצמח הישועה!" שמר היהודי הנדהם את הדברים בלבד ולא סיפר אותם לאיש.

מאז חלפו שנים רבות. הצמח-צדק נפטר זה מכבר, ואותו לוי עדיין בחוץ-לארץ. והנה, באישון לילה אחד, בשנת ה'תרמ"א, התעורר בבעתה. קול קרא אליו מתוך החלום: "סע לירושלים לקיים שליחותי!" ומתוך הקול התגלו אליו פניו הטובות של האדמו"ר. כאשר נשנה החלום באותו לילה וגם נשלט, הבין היהודי שאין כאן חלומות-שווא, ומיד התארגן ויצא לדרך הארוכה.

מיד כשהגיע לירושלים החל בחיפושים אחר הלל-משה, אבל לדאבונו איש לא הכיר אדם בשם כזה. חלף חודש, חלפו עוד חודשיים, והנה כבר שנתיים חלפו מאז יצא לקיים את מצוות הרבי - ואין בירושלים אף הלל-משה. האם נפל קרבן לתעתועי דמיונו שלו-עצמו?

## היסטוריהודי

**בית הכנסת צמח-צדק, חב"ד; הרובע היהודי בירושלים, רח' חב"ד 31.**

"יעמוד ר'... ר'... נו... ר' הלל-משה-מעשיל בן ר' צבי-הירש!" קרא הגבאי. בפניו בית הכנסת קפץ ממקומו אחד המתפללים, וטליתו כמעט נשמטה מכתפיו. מוכה תדהמה עקב אחר ר' הלל-משה, שעושה דרכו אל הבימה במרכז בית הכנסת. את המשך קריאת התורה כבר שמע האיש רק ממרחק, כאילו בהד. במוחו כבר התרוצצו מחשבות סוערות, שלא הניחו לו להמשיך בתפילה.

ר' הלל-משה-מעשיל גלבשטיין היה דמות ירושלמית מוכרת. תלמיד חכם מופלג ופעיל ציבורי נמרץ. לאחרונה השקיע את כל מרצו ברעיון שנראה לרבים תמוה, שלא לומר מטורף. הוא יזם הקמת בית כנסת לכל העדות בכותל המערבי! בית כנסת של ממש, עם כסאות, עם שולחנות ועם ספר תורה, ואפילו עם יריעה של אוהל מעל לראשי המתפללים. באותו בוקר היה ר' מעשיל שחוח מעט. הוא כבר ידע שהרעיון חסר סיכוי בשלב זה, משום שהפחה התורכי לא מוכן אפילו לשמוע עליו.

ר' מעשיל למד בצעירותו אצל ה"צמח-צדק" - זהו ר' מנחם מנדל מלובביץ', האדמו"ר השלישי של חסידות חב"ד בין השנים תרכ"ו-ה'תקפ"ח. מאז לא היה בקשר עם האדמו"ר, רק שמר זיכרונות נעימים. ערב אחד, בשנת



## "את קשתי נתתי בענן..."

הרב חיים גולדברג - ראש ישיבת בני חיל קדומים

לימונדה. בן היקר עמוס בעוצמות של אינטליגנציה רגשית ומרחבית. בדרך-כלל גם "יאשימו" אותו בכך שהוא "מנהיג". והרי עם ישראל זקוק לאנשים עם יכולת הנהגה נכונה. בצבא אנו רוצים קצינים ספורטיביים, עם "ידיים טובות", שמבינים עניין וכו'.

וכאן מתחזר לנו פשוט נוסף בפסוק שבכותרת. הענן מסמל את השכינה השורה על עם ישראל, כמו שאמרנו בתפילות ראש השנה: "אתה נגלית **בענן** כבודך על עם קודשך לדבר עמם". אולם גם הענן אינו חד-גוני. יש בו **קשת**, המלאה גוונים רבים, כמו ערוגות פרחים מסוגים שונים. קשת של צבעים המעשירים את חוויית התגלותו של הקב"ה בעולמנו. כפי שכתב הרואה הגדול: "**צדקה עשה הקב"ה עם עולמו, מה שלא נתן כל הכשרונות במקום אחד, לא באיש אחד... כי אם מפוזרים הם הכשרונות**" (אורות עמ' קנ"ב). למעשה, דווקא חברה אלו, שיש להם קשיים אמיתיים ב"מסלול הרגיל", הם המוסיפים **צבע לכיפה הסרוגה** ■

סיפרנו לאם על שואב המים בכפר, שהיה משתרך עם שני דליים במעלה ההר יום יום. פעם אחת פנה אליו הדלי הימני והתנצל על החור שקיים בו, הגורם לכך שלמרות הטרחה הרבה מגיע השואב רק עם חצי דלי לכפר. למחרת הראה לו השואב כי לאורך מסלול הליכתו, בצד הימני גדלים פרחים ססגוניים הניזונים מהשקיית הדלי המחרור, לעומת הצד השמאלי שבו השביל שומם.

**"לכל חיסרון, יש גם יתרון! צריך לחשוף אותו ולטפחו. החוכמה היא להפוך את הלימון ל... לימונדה"**

לכל חיסרון, הסברנו לאם, יש גם יתרון! צריך לחשוף אותו ולטפחו. החוכמה היא להפוך את הלימון ל...

# חנוך לנוער

לפני מספר שנים נכנסו בשערי הישיבה זוג הורים עם בנם, שהיה בכיתה י'. "זה פשוט לא הולך", התלוננה האם. "כבר תקופה ארוכה שהבן מאוד מצליח - עם החברים כמובן. הוא גם ספורטיבי ויש לו ידיים מוצלחות, אב הבית מחבב אותו ביותר; אך בלימודים, הוא כל הזמן נכשל. יותר נכון יהיה לומר שהוא כלל לא משקיע בעניין. תבין", התנצלה האם, "זה לא שאין לו ראש. הוא בחור מבין, חכם (אמא טיפוסית...) - אבל הוא לא משקיע בלימודים. מה עושים?"

לא תמיד עניין הלימודים קשור בהכרח להשקעה. צריך לעשות הפרדה ברורה בין עצלות לבין קשיים לימודיים שונים. כאשר הקושי הוא לימודי, פירוש הדבר הוא שלשבת בכיתה עם עוד כשלושים תלמידים (במקרה הטוב) זה פשוט בלתי אפשרי. דומה הדבר לדרישה מבחור מוגבל המרותק לכיסא גלגלים להשתתף בתחרות ריצה מול חברו הבריא...

## מבט נשי

האנשים היו בעלי דברים אחדים, הם התאחדו על מנת לסווע מקדם. כשהם נסעו מקדם הם נסעו מערבה, חזרה לכיוון גן עדן. דא עקא, שזמן קצר לאחר מכן הם מצאו בקעה בארץ שנער ושם החליטו להתיישב. בהתיישבות זו הסתיימה הנסיעה חזרה לכיוון מערב, למקום השכינה, לגן עדן האבוד.

אפשר שבזה היה חטאם, ומכיוון שכך החליט ה' לפזרם בכל הארץ. אם אין אחדותם לשם חיפוש השכינה שבמערב - אין חשיבות לאחדותם, וכאן הגירוש הרביעי של ספר בראשית. בעקבות פיזור העמים, מסופר על משפחה אחת שהמשיכה את המסע מקדם (שם ל"א): "וַיִּקַּח תָּרַח אֶת אֲבִרָם בְּנוֹ וְאֵת לוֹט בְּנוֹ הָרֵן בְּנוֹ וְאֵת שָׂרִי בְּלָתוֹ... וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּרִכְשֵׁי כַּלְדָּיָה לְלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד חֶרֶן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם". את המסע לכנען יסיים אברהם בהמשך, בעקבות דבר ה' ברם, כבר כאן נמצא הרמז מדוע דבר ה' הגיע דווקא אליו. דווקא משפחת אברהם היא שבחורה להמשיך את המסע, לחזור מערבה - אל ארץ ישראל ■

מקדם, בצד מזרח, משמע שלכיוון זה גורשו אדם ואשתו. כך גם קין גורש והיה נע ונד בארץ ואף כאשר התיישב, היה זה במזרחו של עדן. נח ובניו הורחקו עד קצה העולם מזרח - עד אורט. מדברים אלו משמע

**"אם אין אחדותם לשם חיפוש השכינה שבמערב - אין חשיבות לאחדותם"**

שגן עדן הוא מקום ממשי ביותר, מקום הנמצא במערב, שממש מגורשים ומתרחקים החוטאים. דברי הנביאים ומדרשי חז"ל רבים קושרים מקום זה, מקום בריאת האדם, עם ירושלים.

על רקע סיפורים אלו, אפשר להציע שחטאם של דור הפלגה מפורש בפסוקים הראשונים (בראשית י"א, א'-ב'): "... כָּל הָאָרֶץ שִׁפְהָ אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים. וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בְּקֶעֶה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר...". כאשר

## מגדל בבל

עדינה שטרנברג - מרצה בבית המדרש "ושנתם לבנותיך", מכללת אורות ישראל

ר' אלעזר קובע ב"בראשית רבה": "מעשה דור המבול נתפרש, מעשה דור הפלגה לא נתפרש". בשל עמימותה של פרשת דור הפלגה, הועמסו על אנשי דור זה חטאים רבים, וברצוני להציע כיוון נוסף.

הרמב"ן קובע שאחד המסרים החשובים של ספר בראשית הוא שיש שכר ועונש. הרמב"ן (על בראשית א', א') מתאר את סיפור החטא ועונשו של ספר בראשית כסיפור של גירוש. הגירוש הראשון נעשה מגן עדן (בראשית ג', כ"ד): "וַיִּגְרֶשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁכַּן מִקֶּדֶם לְגֵן עֵדֶן אֶת הַכְּרִיבִים... לְשֹׁמֵר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים". הגירוש השני הוא גירושו של קין (שם ד', י"ד-ט"ז): "הָיָה גֵרֶשֶׁת אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה... וַיֵּצֵא קַיִן מִלְּפָנֵי ה' וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נֹד קָדְמָת עֵדֶן". הגירוש השלישי הוא גירושם של אנשי דור המבול. חלקם אמנם "גורשו מן הארץ", כדברי הרמב"ן, אך האחרים - נח ובניו - הגיעו עד הרי אורט.

הצד השווה בסיפורים אלו הוא שהחטא גרם לגירוש לכיוון מסוים דווקא. אם הכרובים שמרו על גן עדן

## כולנו מצביעים עכשיו לים המלח!



ההצבעה מסתיימת ב- 11.11.11  
שמים את ישראל על המפה!

ים המלח לקראת  
בחירה היסטורית  
בגמר 7 פלאי עולם הטבע

שלחו עכשיו SMS  
עם המילים "ים המלח"  
למספר 2244

או הצביעו באתר התחרות: [www.new7wonders.com](http://www.new7wonders.com)





ממליץ להימנע מהפגנת חיבה יתרה. בעז"ה, יהיו עוד שנים רבות שבהן תוכל להפגין יחס זה, אך לא כעת; וכל זאת על מנת לשמור כוחות לעתיד.

יש עוד מה להאריך רבות בהכנה לחתונה, ונעשה זאת אי"ה בפעמים הבאות.

למען הסר ספק, דברים אלה נכתבים רק ביחס לבחור שיש לו חברה תקופה ממושכת, ולא ביחס לבחורים היוצאים באופן ממוקד מספר חודשים. עליהם יש ליחד דברים באופן נפרד ■

שהעתיד לוט בערפל, אל תיפגשו כלל וכלל באמצע השבוע על חשבון לימודים בישיבה, מכיוון שייציאה מהישיבה באמצע השבוע מוציאה את הבחור לגמרי מהמסגרת ומקשה עליו להתחבר לנעשה בישיבה. בשלב זה, מפגשים פעם במספר שבועות די בהם, והפרזה מעבר לכך עלולה להתיש את הכוחות של שניכם.

אולם לא רק מינון הפגישות הוא זה שחשוב - אלא אופי וסגנון הפגישות וכן סגנון התקשורת, למשל הדברים שאתם כותבים איש לחברתו. בשלב זה אני

**שאלה** > כבר קרוב לשנה שיש לי חברה. כעת, בזמן לימודי בישיבה, אנו חשים שאין עוד ביכולתנו להמשיך במצב זה. אנו חוששים מפני איסורים הלכתיים וכו'. מה הזמן הראוי להחליט על חתונה?

**תשובה** > סוגיה זו מורכבת ומשתנה מאדם לאדם, אך ישנם מספר עקרונות הזוהים ביחס לכלל האנשים.

ראשית, אתייחס לשיקולים שאתה מעלה בשאלתך. אכן, התמודדות עם מציאות של חברות ארוכה מעוררת קשיים לא פשוטים בין בני הזוג. יתרה מזאת, נדמה שניתן לקבוע בוודאות הקרובה למאה אחוז, שחברות מסוג זה אינה עולה כלל עם גדרי ההלכה הפשוטים.

אני אכן מסכים עם עמדתך שלא ניתן לשמור על הרחקות לאורך תקופה ארוכה של קשר אישי וקרוב בין המינים. אך האם לדעתך די בכך בכדי להתחתן? האם אינך מבין שחתונה אינה "תריס" האמור לפתור את יצריך?

חתונה היא עניין רציני בהרבה. בראש ובראשונה, חתונה היא עול כבד הטומן בחובו אחריות כבדה של פרנסה, גידול ילדים ועוד. אינני טוען שאינכם בשלים לכך, אך דווקא מצורת הצגתה של השאלה אני חש שאינך מבין עד תום את משמעות החתונה.

עם כל הצער שבדבר, הקשיים ההלכתיים שאתם חשים אינם מהווים סיבה מספקת להחלטה כה חשובה. כדי להחליט אם אתם בשלים להתחתן, צריך לבחון את מערכת השיקולים השונים. את זאת נעשה אי"ה בפעמים הבאות.

ואולם, לדעתך, בשלב זה עומדות בפניכם שתי אפשרויות. האפשרות הראשונה הינה להפסיק בשלב זה את הקשר לתקופה מסוימת.

מדברך, ניכר שאתם עומדים על סף התהום. עליכם לדעת באומץ מה משמעותם של המשך המפגשים ביניכם. אין לי ספק ששניכם יראי שמיים ורוצים להקים בית של תורה ויראה. אם בשלב זה אין ביכולתכם להגיע להכרעה בדבר בשלות הקשר, יש לשקול את השעיית הקשר ביניכם לזמן מסוים. אמנם צעד זה הוא קשה מנשוא, אך אתם עושים זאת למען בניין ביתכם הרוחני: יש בכך הקרבה עצומה, אך פעמים רבות דווקא ההקרבה היא זו שמרוממת את האדם מעלה מעלה.

זו הדרך הפשוטה יותר. אולם אני מודע לכך שלעתים בני הזוג, גם אם היו רוצים בכך, אינם חשים שיש בידיהם כוחות לכך. לפיכך, אציע בפניך אפשרות נוספת:

שמרו על קשר בעצמה נמוכה. אתן לך משל: **כאשר מציבים בפניך משימה לרוץ מרחק קצר, אתה משקיע את כל כוחותיך מתחילת המירוץ; אבל אם המשימה היא לרוץ למרחק ארוך, הרי שריצה מהירה מתחילת הדרך עשויה לגמור את כל כוחותיך בשלב מוקדם מאוד.**

כך הם פני הדברים גם כאן. ככל הנראה צפויה לכם עוד תקופה ארוכה, וכדי להצליח לעבור אותה באופן סביר עליכם להציב גבולות ברורים במינון המפגשים ביניכם ובדברים נוספים. אנסה להציע מספר עקרונות: כל זמן



# סליחה,

## יש לך חמש דקות בשביל הנשמה?





## בשביל הנשמה,

### סדרת החוברות שכבשה את לב הנוער, חוזרת - ובגדול!

רק חמש דקות בכל יום, ללימוד מרענן, מעמיק ונוגע. על מה שבאמת בוער לנו.

בין מחאת האוהלים לסערת המתמחים, נותרו שאלות פתוחות.

**מה זה צדק חברתי לפי התורה?**

**מה היחס לעוני ולעושר?**

את התשובות לשאלות אלו ועוד, תוכלו למצוא בחוברת החדשה של "בשביל הנשמה" לחודש מר-חשוון בנושא "צדק חברתי".

**לפרטים ולהזמנות מרוכזות:**  
**מדרשת צוריאל:** 08-8522544, 052-6262930, [m.tzuriel@gmail.com](mailto:m.tzuriel@gmail.com)  
**ישיבת אור-עציון:** 08-8502822, 08-8586805, [office@oretzion.com](mailto:office@oretzion.com)

חפשו אותנו בפייסבוק: **בשביל הנשמה** - לימוד יומי לנוער





## ומה עם האסירים היהודים?

הרב הלל הורוביץ - מראשי היישוב היהודי בחברון

# הללאומר

את המחיר, מתחרטים על מעשיהם וגם יודעים כי אין גיבוי למעשיהם בחברה ובסביבה הקרובה והרחוקה. יתר על כן, ברור לכל ששחרורם מהכלא לא יסכן אף אדם ולא ישפיע על אחרים לפעול כמותם.

אנחנו נדרשים לבחינת "לא תעמוד על דם רעך". יש להשפיע בכל כוחנו על שרי הממשלה, על ראש הממשלה ועל נשיא המדינה לחון את אותם אסירים אומללים. בידינו הדבר. אני אישית שוחחתי בשבוע האחרון בעניין עם חמישה שרים משרי הליכוד ואכן ראיתי כי ישנה אוזן קשבת והבנה לפעול לשחרורם. ובעזרת ה' נעשה ונצליח ■

היהודים הביטחוניים. הם אשר יושבים כבר שנים רבות בכלא ומשאיירים בבתם נשים וילדים אומללים, הורים ומשפחות שמאז המאסר חייהם אינם חיים.

עם כל הסתייגותנו המוחלטת ממעשיהם, אי אפשר להתעלם מהעובדה שהם נפלו קורבן, כתוצאה מהטרור. שהפעילו אותם מרצחים שפלים שאך עתה שוחררו. לא יתכן לראות את חברינו נמקים בכלא, כשהמרצחים נישאים על כפיים בחוצות עריהם ומבטיחים לחזור לסורם ולרצוח כמה שיותר יהודים.

אותם 11 אסירים, אזרחים וחיללים, שרובם אשמים על "הוא אמינא" של ניסיון להרוג ערבים, כבר שילמו

"אחרי החגים" הגיע, והשנה עם משמעות מורכבת: שחרורו של גלעד שליט התבצע במהלך חג הסוכות. רבות דובר ונכתב על המחיר הקשה מנשוא שממשלת ישראל ושמדינת ישראל שילמה עבור שחרורו של גלעד. כולנו חוונו התרגשות ושמחה, ומאידך דחייה ותסכול מהעסקה ודאגה אמיתית לעתיד. יחד עם התפילה שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו יחוס על עמו ועל נחלתו מצרת המחבלים ומהנהגתם - היום, אחרי החגים, מה ביכולתנו לעשות בעניין?

ללא ספק, לא יתכן שאירוע שכזה לא יעורר את לבנו ואת פעולותינו להידרש ולדרוש בשלום אחינו האסירים

### שבת חזנות באלקנה

קהילת "מורשת יהודית", בשיתוף ובחסות גורמים נוספים, הזמינה את מקהלת החזנים של מכון תל אביב לחזנות לקיים שבת חזנות. זאת במלאת שלוש שנים לפטירתו של חבר הקהילה, רס"ן אילן מאיר רייז ז"ל. רס"ן רייז היה אחראי על פיתוח מערכת "משואה 400", מערכת ששדרגה משמעותית את יכולותיו של חיל הרגלים. במוצאי שבת פרשת לך-לך תשס"ט, נפטר באופן פתאומי והשאיר אחריו אשה וארבעה ילדים.

החזן נפתלי הרשטיק, מנצח המקהלה, וחברי המקהלה ישהו ביישוב אלקנה במהלך שבת לך-לך. במוצאי השבת יתקיים קונצרט שירה וחזנות בהשתתפות המקהלה ובליוי האנסמבל האינסטרומנטלי של המכון. בניהולו המוסיקלי של ריימונד גולדשטיין ■

### ביקור מחזק

יו"ר הכנסת, ח"כ ראובן (רובי) ריבלין ביקר השבוע ביישוב איתמה, חצי שנה לאחר הטבח הנורא בבני משפחת פוגל הי"ד.

יו"ר הכנסת ביקר לחזק את הישוב ואת הישיבה הגבוהה, בראשות הרב אבי רונצקי וציין כי "מרגש לראות את תעצומות הנפש של הישוב והישיבה במקום".

במסגרת הביקור סייר ריבלין באתר בו נבנה בימים אלה בית המדרש ע"ש הרב אודי פוגל הי"ד ■

### צדק חברתי - יהודי

מכללת אורות ישראל - קמפוס רחובות קיימה השבוע כנס בנושא מעורבות חברתית. בכנס נכחו מאות סטודנטים ואורחים. בין הנואמים היה הרב שלמה אישון - ראש מכון כת"ר, שציין כי אחד



## גילוי חדש

### למכירה

חצי דונם בבאר גנים,

5 דק' מהים.

900,000 ש"ח

לפרטים: 052-3211364

### אולפנת צביה חיפה

אולפנה משפחתית ושמחה,  
מחפשת בנות שירות איכותיות  
לשנה זו.

לפרטים:

050-5754261 חנה

### מזל טוב

לדודי אברמוביץ ורעייתו

סמנכ"ל עלי קטיף

לרגל נישואי הבן

תומר עב"ל תהל

מאחלים משפחת גולדברג

ובית ג. פרסומי ישראל

## איך אתם נוהגים בחורף?

מבצע לתקופה הקרובה לבתי כנסת, למוסדות ולחוגי בית:

סדנאות תרגול קבוצתיות לנהיגה חכמה באמצעות סימולטור נהיגה וקטצי סרטים

מצבי חירום • תאונות • נהיגת חורף • מהירות מופרזת

שמירת מרחק • הסחת דעת וצוד

מרתק, מעשיר ומציל חיים!

להזמנות: 09-7745758 • 054-4836343 • kanta123@neto.net.il

תנועה כהלכה בשיתוף קרן אביה לצ"ג אביה יהושע גולדברג ז"ל

## קהילות ובתי כנסת יש לכם במה!

מחפשים ארון קודש לבית הכנסת שלכם?  
ואולי פרוכת חדשה?

רוצים למסור ציוד או ספרים שהקהילה שלכם כבר לא צריכה?  
מחליפים ספסלים או סטנדרים וחבל לכם לזרוק את הישנים?

גילוידת מתגייס לטובת הקהילה שלכם!

שלחו אלינו ל: gdaat@pisrael.com את פריטיכם ואת פריטי החפצים

שברצונכם לתרום או לקבל,

למכור או לקנות עבור מוסדות הקהילה שלכם,  
ואנחנו נשתדל לפרסם על בסיס מקום פנוי.

למסירה:

70 בסאות לבית כנסת

ניתן לאסוף בעיר אריאל. לפרטים: 054-5601134 ראובן

גילוידת  
קהילות ובתי כנסת



וחושבים שצריך לאתגר את בית המשפט מהצד הימני של המפה הפוליטית. צריך לעבוד לטווחים ארוכים ולא להיבהל מכשולות שייתקן ויהיו צורבים. ברוך ה', אט אט ניכר שינוי ברמת המודעות בקרב השופטים.

## גליל ונגב

ניתן להגדיר זאת בשתי מילים: הפקרות מוחלטת. מדינת ישראל איבדה דה-פקטו את ריבונותה באזורים האלו. הבדואים השתלטו על אזור הנגב הצפוני, שהפך רווי בפשיעה, בגניבות ובבנייה בלתי חוקית. גם בצפון הארץ המצב הפך לבלתי אפשרי בשל הבנייה הערבית הבלתי חוקית, הפשיה החקלאית והשתלטות על שטחי מרעה. כדי להחזיר גם אליהם את שלטון המדינה, על המערכות כולן להתעורר ומהר. בכל יום המצב הופך ליותר ויותר בלתי-הפך.

## הנהגה צעירה

חשוב מאוד שהדור הצעיר ישתלב בעשייה הציבורית בכל הרמות, הן המוניציפאלית והן הארצית. אני קורא לדור הצעיר שלנו לא להביט מהצד אלא להשתלב, כל אחד בהתאם לכישוריו. אני חושב שזה מהלך נכון והכרחי שבסופו של תהליך, בטווח של שנים, הציבור שלנו יוביל את העשייה החיונית במדינת ישראל.

## מחאה חברתית

מצד אחד, יוקר המחיה הוא בלתי נסבל. אדם יכול לעבוד "מצאת החמה עד צאת הנשמה" בלי שהוא מסוגל לגמור את החודש, וכל זה מבלי להתפנק. מצד שני, העומדים מאחורי המחאה החברתית הם בעלי אינטרס סמוי לגנוח את השלטון - שנחשב כימי ושלא מחזיק באג'נדה שלהם. על העגלה הזו עלו הרבה בעלי עניין אמיתי.

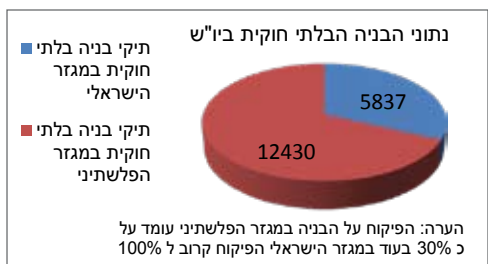
אני באופן אישי לא יכול להתחבר למאבק בשל אותם מובילי המאבק הנגועים באינטרסים ברורים המנוגדים להשקפת עולמם.

## קליע ברגל

לפני 8 שנים נפצעתי מקליע שטוהר לעברי בסמוך ליישוב עפרה - קליע אחד מתוך 22 קליעים שנוירו לעבר רכבי. בנס גדול יצאתי בשלום. באותה תקופה התלבטתי אם לבנות את ביתי ביישוב חרשה שבחבל בנימין, ובאותו הרגע קיבלתי החלטה שאני בונה את ביתי בחרשה ונטע את שורשיי במפעל ההתיישבות. למעשה, בניית הבית פרצה את הדרך לבניית שכונת הקבע בחרשה ישוב המונה כ- 50 משפחות, כך ירבו.

## אופטימיות זהירה

אין ספק שעם כל הקשיים והמהמורות, אנחנו מתקדמים כל הזמן וההתיישבות מתחזקת ביו"ש ובכל הארץ. המצב כיום אינו פשוט והאתגרים שעומדים לפתחנו גדולים, ובכל זאת אנחנו מאמינים בני מאמינים ובטוחים שאנחנו בדרך הנכונה.



## צריך לאתגר את בית המשפט מהצד הימני של המפה הפוליטית < הנגב והגליל הופקרו על-ידי המדינה > מדינת ישראל היתה שותפה בהקמת המאחזים וכעת מתנערת מהחלטתה



**בימים אלה מדברים שוב על פינוי יישובים מחד ועל הקפאת ההריסות במגזר הערבי מאידך. ישבנו לשיחה עם יהודה אליהו, מנכ"ל תנועת "רגבים" הפועלת לשמירה על קרקעות המדינה ועוזר ראש המועצה האיזורית מטה בנימין, המטפל מטעם המועצה בעתירות השמאל לבג"ץ נגד היישובים. על עשייה, על הנהגה ועל אתגרי השעה.**



**למה** ב-30 השנים האחרונות, רוב העשייה של הציבור הדתי-לאומי התמקדה בהתיישבות ביהודה ושומרון. השמאל האנטי-ציוני זיהה לפני שנים רבות שהזירה המשפטית היא משמעותית ומשפיעה, ולכן פעלו רבות כדי להשפיע על מערכת המשפט.

לפני כ- 6 שנים אנחנו בתנועת רגבים זיהינו את המצב ולקחנו על עצמנו את הזירה של ההתמודדות המשפטית והציבורית בהיבטי הקרקע בכל הארץ.

## היקף פעילות

הצוות בתנועת רגבים יחסית קטן, הן מבחינת כוח האדם והן מבחינת התקציב. ובכל זאת, מבחינת תוצרי עבודה - אנחנו מערכת שנותנת תפוקת עבודה רבה בכל רחבי הארץ. בהיקף של עשרות תיקים בו זמנית. לתנועת רגבים יש רכזי שטח, עורכי דין ויועצי תקשורת ואסטרטגיה. אנחנו מתקיימים מתרומות בלבד ובימים אלו אנחנו בעיצומו של מבצע התרמה ביהודה ושומרון. אנו קוראים לכולם להצטרף אלינו ולטול חלק.

## מציאות ומודעות

ממשלת ישראל הנוכחית התחייבה לפני מספר חודשים בפני בית המשפט ששכונות ויישובים שנבנו על קרקע פרטית ייהרסו. היישובים שעומדים על הפרק הם: גבעת אסף - כ- 25 משפחות; גבעת האולפנא בבית אל - כ- 25 משפחות; מגרון - כ- 50 משפחות; ועמונה - כ- 50 משפחות. כבר יש התחייבויות לבית המשפט על לוחות זמנים להריסה. לצער, יש בעיה של מודעות. אנשים לא מבינים שזה המצב.

## חוקיות

השר בוגי יעלון, מי שהיה אלוף פיקוד מרכז ואמר תמיד: "אין דבר כזה מאחז בלתי חוקי, יש מאחז בלתי מורשה". ההבדל המהותי הוא שערבים בונים על קרקע מבלי שנמנעין אותם הסטטוס שלה, אם היא פרטית או לא פרטית, אדמות מדינה וכ' - בקיצור, לית דין ולית דין. לעומת זאת, ההתיישבות הישראלית הלא-מורשת היא התיישבות שהוקמה והשוכלונה ברובה על ידי מדינת ישראל. גם עו"ד טליה ששון שכתבה את "דו"ח המאחזים" כתבה שמדינת ישראל היא זו שהיתה שותפה מלאה בהקמת המאחזים. אנו מצפים מהמדינה שתפתור את הבעיות המשפטיות הפורמאליות ושכתשיר את היישובים. לא יתכן שתנועת שמאל קיצונית תעבור לבג"ץ - ופתאום המדינה משנה את דעתה ב-180 מעלות ומחליטה שצריך להרוס מקומות שהיא עצמה רצתה שייבנו.

## מנהיגות

יש היום לחצים כבדים מאוד, הן מצד התקשורת והן מצד המערכת המשפטית, והם משפיעים ישירות על מקבלי ההחלטות שנמצאים באגף הימני של המפה. המציאות הזו מביאה עמה תסכול משום שהימין לא יודע לשלוט, וזוהי סאגה החוזרת על עצמה. הציפייה שלנו מאדם נבחר ציבור היא לא להיגרר אחרי פקידים של הפרקליטות, אלא להוביל החלטות שהוא מאמין בהן ומאמץ שהן אמיתיות ונכונות. נבחר ציבור צריך לזכור שהוא שליח הציבור ולא שליח הפרקליטות.

## בג"ץ

הוכחנו באמצעות מחקרים מדעיים, שפרסמנו בעבר בתקשורת, שבג"ץ לוקה בנטיות שמאליות חריפות. יחד עם זאת, אנחנו לא מרימים ידיים

בפני אותם מראות קשים, ומהכבוד שאנחנו מאמינים שעלינו לתת למת באשר הוא מת.

התקשורת העולמית הזדעזעה מהחלטתם של המורדים להניח את גופתו של שליטם במקרה בשר בשוק הירקות באחת הערים ולאפשר לציבור להציץ בגופתו בלוויית ילדיהם.

אלא שהחלטה זו אינה שונה במהותה מהחלטת אותה תקשורת לדחוף אל מול עינינו שוב ושוב את מראות הטבח בקדאפי.

המציצנות היא אותה מציצנות, רק בלבוש מהוגן ומערבי יותר.

ושנזכה לראות לוב חדשה, שבה אנשים מתנהלים בחופש אמיתי של בחירה בין טוב לרע, ושסוף סוף יבחרו בחיים... ■

בסופו של דבר, מדובר בצורה הפשוטה של מציצנות. הרי בשום מקרה אחר לא היו מעזים לשדר תמונות כל כך קשות של גופה. אבל במקרה של רוזן כה אכזר, ניתן להעניק לצופה עוד דקה של מציצנות אל הזוועה בהתגלמותה.

ובכן, עורכי חדשות יקרים, הציבור אינו עיוור. הוא מבין את הניסיון להעלות את הרייטינג בעוד כמה אחוזים, בתמורה לבהייה של עוד כמה דקות עמוק לתוך המוות.

הכבוד לחיים, וחוסר המוכנות שלנו לסבול תמונות זוועה על מרקע הטלוויזיה, אינם תלויים רק בזהות הקורבן, וגם לא בחשש שלנו מכך שציתון זה או אחר ייפול לידיהם של ילדינו הרכים.

הם נובעים מהרצון הפשוט שלנו להגן על עצמנו

קדאפי נתפס ונרצח. אכן חדשות מסעירות.

אלא שמערכות החדשות לא יכלו שלא להתענג על שידור בלתי פוסק, בכל אמצעי התקשורת, של ביצוע הירי ולאחר מכן של הלינץ' בשליט הלב.

כאילו שאם היו מסתפקים בלומר לנו "נורה, נשחט והתעללו בגופתו", לא היינו יורדים לסוף דעתם.

כאילו שאם היו משדרים את צילום הלינץ' פעם אחת בלבד, לא היינו מפנימים את המסר.

לא. בואו נשדר זאת שלוש פעמים במהדורות חדשות בטלוויזיה, עשר פעמים במהדורות הרדיו (הפעם להאזנה בלבד...), ונעניק לציבור הנלהב תמונות תקריב של פנים שסועות בכל ציתוני הבוקה. הולך מצוין עם הקפה...



## המדור מוקדש ל: יחזקאל רבינוביץ'

ורחל פופוליאנסקי; עדיה מילר ואיתמר פולק; הדס פרנקל ולירן דוד; אפרת רוזנברג ואריאל הולצר; אפרת רוטנברג וצביקה לוי; טלי קראוס ואסף אילוביץ; יאיר שיש ושבות רקנטי; רעות נעמן ואלי רובנשטיין; אסף איבגי וראות יוספזון; מאיר רוזן ושירן בן שימול; יוסף דינרשטיין ושרה גרבר; חגי כהן והודיה דנין; אלי וינשטוק ומלכה לזר; יהודה ונסובר ורעות גבאי; אדי חירמן ונעמה אפרתי; איילת רובינשטיין ואביאב הולנדר; ליאור גז וארז פריאל; ויעל וייסברט ויהודה ויגדור; **שהתחתנו למתחתנים השבוע. ול:** נתנאל שבתאי ותמר אלנקווה; אתיה ברנע ואבי קירש; וחננאל רוזנברג ואושרה פטל;

## השתארו בשבועות האחרונים.

ולכל אלו שעדיין מחפשים, שימצאו בקרוב!



**מזל טוב**  
למשפחת הרב מיכה ויעל הלוי  
לנישואי בנכם נחמיה עב"ל צוריה  
"קוה אל ה' חזק ויאמץ ליבך וקווה אל ה'"  
מאחלים באהבה  
ישראל ורונית גולדברג

**למיקי וחווה מארק**  
מזל טוב לנישואי הבת  
**שירה הודיה עב"ג** אמציה חריף  
מאחלים באהבה, ישראל ורונית גולדברג  
ו- **פרסומי ישראל**

**מזל טוב**  
**לישראל אשחר ורעייתו**  
לנישואי הבת  
**אורה עב"ג אליעד אליעדן**  
רוב שמחות ונחת  
בידידות,  
משפחת גולדברג  
ו- **גליידעת**



## שאלה:

בננו כמעט בן 7 והתחיל השנה כיתה א'. הוא השני במשפחה ולו שלושה אחים בגילאי 5.5, 9 ושנתיים. הוא ילד מאוד נבון וממושם, אך די שקט ומופנם. בבית הספר הוא מסתדר מצוין מבחינה לימודית ומבחינה התנהגותית, אך מבחינה חברתית אנו רואים קשיים. לדברי המורה, ברוב ההפסקות הוא נשאר בכיתה לצייר או לקרוא ולא יוצא לשחק עם ילדים אחרים. המצב היה די דומה גם כשהוא היה בגן, אם כי לקראת סוף השנה חלה התקדמות מסוימת. חשוב לציין שבבית הוא משחק עם האחים שלו ומתקשר אתם טוב. כפי שאת דאי מבינה, כבר מזה זמן אנחנו מוטרדים מהעניין ושואלים את עצמנו האם מדובר באופי שצריך לקבל אותו ושאינו בו בעיה, או שמדובר בבעיה הדורשת סיוע מגורם מקצועי. העניין התחדד לנו עוד יותר במהלך חופשת החג האחרונה, שבה שהינו הרבה עם בני משפחה קרובים - בני דודים שלו. על אף שהוא מכיר אותם ופוגש אותם הרבה, הוא נצמד אלינו ואחר כך שיחק לבדו רוב הזמן ולא הלך לשחק עם הילדים האחרים. חשוב לנו גם לציין שהמופנמות ושהקושי שלו בולטים עוד יותר על רקע העובדה ששאר הילדים שלנו די פתוחים ומתקשרים יפה עם ילדים אחרים.

## תשובה:

כמו בתחומים רבים אחרים, גם בתחום התקשורת החברתית של ילדינו אנחנו שואלים את עצמנו האם כשילד מתנהג בצורה שונה מהנורמה שאליה אנו רגילים ו/או מהציפיות שלנו, מדובר בילד בעל נטיות אופי שונות שעלינו לקבל כהורים - או שמדובר בבעיה הדורשת התערבות וסיוע מגורם מקצועי.

קשיים חברתיים של ילדים מתחלקים, באופן כללי, לכמה סוגים. הסוג הראשון הוא ילדים הסובלים מקושי אורגני - מולד - בתחום התקשורת, מה שקרוי בשפה המקצועית PDD. לקושי זה יש ביטויים רבים נוספים כבר מגיל די צעיר, כמו קשיים בתחום התחושות ועוד. ילדים כאלה זקוקים לליווי אינטנסיבי, ולעיתים למסגרות מיוחדות המקנות להם מיומנויות וכישורים שחסרים להם.

הסוג השני הוא ילדים הסובלים מאוסף של לקויות למידה, על רקע אורגני, שלעיתים נוסף עליהם גם ליקוי בהבנה החברתית - מעין קושי לקרוא באופן נכון ומקובל את המפה החברתית והבינאישית. ילדים אלו זקוקים להרבה תיווך בסיטואציות חברתיות ובלמידת מוסכמות ונורמות חברתיות.

הסוג השלישי - אלה הם ילדים הסובלים מהפרעה בקשב ובריכוז, הקרויה בשפה המקצועית ADHD, שקושי בוויסות דחפים הוא חלק בלתי נפרד ממנה. ילדים אלו נוטים להסתבך במריבות ולפעול באלימות, דבר המרחיק מהם פעמים רבות את בני גילם. הם זקוקים לסיוע בוויסות הדחפים ובפיתוח מיומנויות חברתיות שיאפשרו להם לתקשר באופן נעים יותר.

הסוג הרביעי הוא ילדים שקטים ומופנמים באופיים ובעלי נטיות חרדתיות. הקשיים החברתיים שלהם קשורים בדרך כלל גם לנטיית האופי שלהם, אך גם לחרדה שאינה מאפשרת להם להעז להיכנס

לאינטראקציות בינאישיות וליצור קשרים עם ילדים אחרים.

על פי האופן שבו תיארתם את בנכם בהקשרים אחרים - גם העובדה שהוא כן מתפקד היטב בהקשרים לימודיים והתנהגותיים וגם העובדה שהוא כן מתקשר ומשחק עם אחיו - נראה לי שמדובר בקשיים מהסוג האחרון. כלומר, נטיית אופי בשילוב של חרדות המונעות מהילד להעז ולתקשר. אם אכן מדובר בקושי מסוג כזה, סיוע של גורם מקצועי עשוי בהחלט לקדם את הילד ולהפחית את הקשיים.

מידת הדחיפות של הפניה לגורם מקצועי וסוג הסיוע הנדרש יהיו מושפעים מהחוויה של הילד עם עצמו, סביב הקושי שאתם רואים. אתם מכירים את הילד שלכם הכי טוב ויכולים להתבונן ולהתרשם האם הילד מפגין מצוקה כלשהי סביב הקושי הזה. למשל, האם בסיטואציה שהייתה בחג, במפגש עם המשפחה, הרגשתם שהוא סבל מכך שלא שיחק עם שאר הילדים - או שנראה היה שהבחירה להיות לידכם ולשחק לבד הייתה בסדר מבחינתו? גם בבית הספר, כדאי לדבר עם המורה ולבקש ממנה להתרשם עד כמה היא חשה שהוא במצוקה סביב הקושי.

מלבד ההתרשמות שלכם, אתם יכולים לנסות לדבר עם הילד ולבדוק אתו את העניין בצורה ישירה. גיל 7 הוא קצת גבולי מבחינת היכולת של הילד להבין ולבטא את עצמו; זה תלוי בילד הספציפי וביכולתו להביע את עצמו ואת רגשותיו. בכל אופן, הדיבור צריך להיות כרוך בדוגמאות קונקרטיות. אם הוא מופשט וכללי מדי, הילד לא ממש יבין מה אתם רוצים.

אם אתם מתרשמים שקיימת אצל הילד מצוקה סביב הקושי, הייתי מציעה לכם לפנות בהקדם לגורם מקצועי ולהתייעץ אתו. כיוון שמדובר בילד די צעיר, איש המקצוע ישקול האם ההתערבות תהיה רק

באמצעות הדרכתכם, כהורים, כיצד לסייע לילד, או שהטיפול ינתן גם לילד באופן ישיר.

גם אם אינכם מתרשמים שקיימת מצוקה גלויה אצל הילד, על פי מה שתיארתם בשאלתכם נראה שמדובר בקושי די ניכר גם אם כעת הקושי הזה אינו מעורר מצוקה, יתכן מאוד שהיא תתעורר בהמשך כשהילד יגדל - או בשל הקושי עצמו או בשל ההשלכות שיהיו לו על חייו של הילד. לאור זאת, הייתי מציעה בכל אופן לנסות ולסייע לו. דרך טיפול טובה ויעילה במקרים כאלה היא טיפול קבוצתי הממוקד בתקשורת בינאישית ובמיומנויות חברתיות. טיפול כזה מאפשר לילד להתנסות בתקשורת עם בני גילו בסביבה המוגנת והבטוחה שנוצרת בקבוצה הטיפולית, לפתח כלים ומיומנויות שחסרים לו ולהפחית את החרדה שלו סביב הקשר עם ילדים אחרים. טיפול כזה ניתן פעמים רבות בבתי ספר על ידי מטפלות באומנות ולצורך כך הייתי מציעה לכם לפנות ליועצת ולבקש ממנה לשתף אותו בקבוצה כזו, או אפילו ליצור אותה למענו. טיפול כזה יכול, על כל פנים, להוות תוספת והשלמה טובה לטיפול פרטני ו/או להדרכת הורים.

בין אם תבחרו לפנות לגורם מקצועי ובין אם לא, נסו להיות ערים ומודעים למסרים שאתם משדרים לבנכם בנוגע להתנהגות החברתית שלו. במקרים רבים, ציפיות לא מתאימות מילד והפעלת לחץ עליו, גם אם אינו גלוי וישיר, גורמים לו לחוש שהוא מאכזב אתכם ושאיתכם מרוצים מאיך וממה שהוא למותר לציין שכאשר מתפתחות אצל ילד תחושות כאלה, הן עשויות להעמיק את חוסר הביטחון ואת החרדות שהוא חש ובוודאי שהן לא תורמות לשיפור במצבו ■

המעוניינים להתייעץ או לשתף את הקוראים במכתביהם מחמנים לשלוח למייל: [gdaat@pisrael.com](mailto:gdaat@pisrael.com) עבור 'גילוי לב'

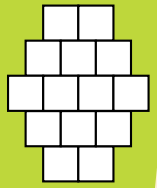


**קרן אביה**  
לע"נ אביה יחזקאל בן דוד

**לקראת יום הזיכרון השלושים לפטירת מורנו מרן הרב צבי יהודה זצ"ל בפורים השנה,**  
**אנו אוספים סיפורים ומעשים הקשורים בדמותו של מרן הרב צבי יהודה.**  
**אנא שילחו את החומר לדוא"ל: [machon@oretzion.com](mailto:machon@oretzion.com)**

# דעת ילדים

(קורסים מתוך חנוכה)



1. פועם באדם חי (ח', כ"א)
2. תשובה 1 היא שלו (ח', כ"א)
3. מים רבים על הארץ (ה', י"ז)
4. תשובה 3 ללא הראשונה, כינוי לחודש הנפתח עכשיו
5. בשבילו (ט', כ"ד)



תשובות שלחו למייל:  
yeladim@pisrael.com  
עד יום שלישי הקרוב.  
בין הפותרים נכונה יוגרלו פרסים. בהצלחה!

## חידת השבוע

לאה אהבה שחזרה

פתרון ריבוע הקסם  
מהשבוע שעבר:

|   |   |   |
|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 |
| ח | ב | ב |
| 2 | ב | ר |
| 3 | ב | כ |
| כ | ר | כ |

הזוכים:  
משפחת כץ, עפרה

# פילוסוף

ד"ר חגית גולדברג



## פיצוחים

חידה בחרוזים לשולחן השבת מאת מרדכי פרימן  
תשובות שלחו למייל: gdaat@pisrael.com עד יום שלישי הקרוב.

תשובה לפרשת "וזאת הברכה": העניין הוא במה שנאמר בפרק ל"ד פסוק ו':  
"ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה". הזוכה: ניצן שטיין מעפרה

## חידת השבוע

לאה אהבה שחזרה

אזרו נא כח,  
ועיינו בפרשת "נח" -  
ומצאו שני בני דודים,  
שהם קרובים מכל הצדדים  
האחד שמו כשם מדינה עתיקה  
הקשורה בפרס הוותיקה -  
ובן דודו - אמצו את הראש -  
אחת ממדינות אחשורוש!

המדור בחסות:



זה עונג שבת

NEW COLLECTION 2012  
www.j-k-shop.com

הנחה למוזמנים באתר

www.j-k.co.il | 09-7941048 | 050-7344422

ניתן להשיג ברשת:

המשביר לצרכן קמעא

בחוקף עד 1.1.12 | המללי מגבל ל-1000 עד  
כפוף לפרטים המשתתפים במבצע ולמגוון הקיים בסניף | אין כפל מבצעים והנחות  
המחירים באילת אינם כוללים מע"מ

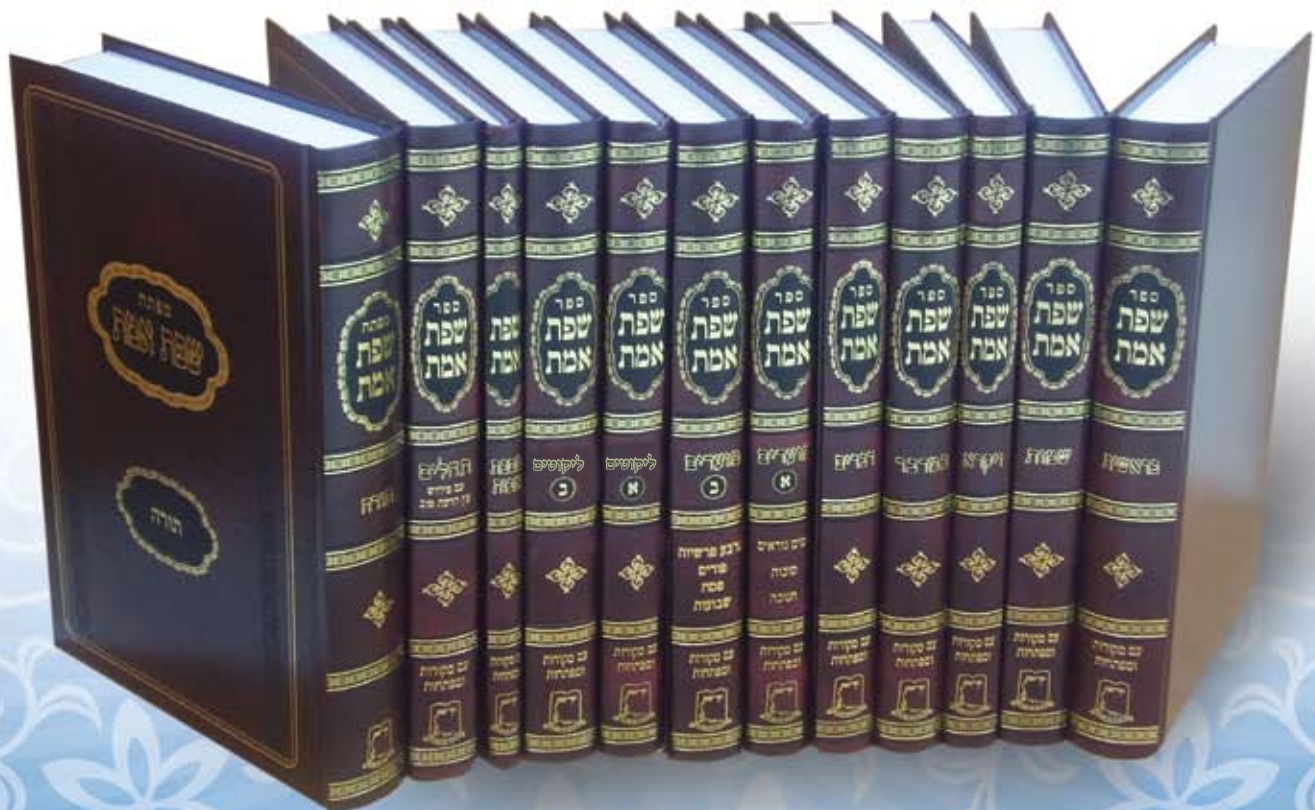
דרושים סוכנים

עד  
30%  
הנחה

Joseph kauffman

# סימנו!

עם יציאת 2 הכרכים החדשים  
**שפת אמת ליקוטים**  
הושלמה ב"ה הסידרה המפוארת של  
**שפת אמת אור עציון**



♦ אותיות מרובעות ♦ פתיחת ראשי תיבות וקיצורים ♦ איתור כל המקורות  
והבאת עיקריהם בהערות כולל מקורות נדירים בכתבי הסוד והחסידות ♦ ועוד

## מבצעים מיוחדים לרוכשים סטים:

סט ליקוטים החדש (2 כרכים)  
סט רגיל (9 כרכים) - תורה, מועדים, ליקוטים  
סט תורה (5 כרכים) - חמישה חומשי תורה  
סט מורחב (12 כרכים) - תורה, מועדים, ליקוטים, תהלים, אבות, מפתח  
מחירים מיוחדים להשלמת כרכים בודדים חסרים

להשיג בחנויות ובהוצאה:

אור עציון ספרי איכות תורניים 08-8502822 [www.machon.oretzion.com](http://www.machon.oretzion.com)

